

Dromen van de dood

Amy Hardie **droomde** dat zij spoedig zou sterven. Terwijl haar gezondheid keldert, onderzoekt de documentairemaakster het verband tussen droom en realiteit.

Holland Doc:
Gevaarlijke dromen

► NEDERLAND 2, 22.50-23.50 UUR

Ik droomde over mijn paard George. Hij stond tegenover

mij in een rode lange jas en vroeg: "Ben je aan het filmen? Ben je klaar om te filmen? Ik ga naar links vallen." Als de Schotse documentairemaakster Amy Hardie uit bed springt en met haar camera het

weiland in stapt, ziet ze het direct: George is dood.

Niet veel later volgt een tweede droom. Het is haar overleden ex-man die daarin vertelt dat ook Hardie snel sterven zal. 'Ik hoorde het en vond dat je het moest weten. Je achtenveertigste levensjaar zal het laatste jaar van je leven zijn. Het spijt me.'

Haar voorspelde einde is het startschot voor het egodocument *Gevaarlijke dromen* (originele titel: *The Edge of Dreaming*). Jaap Lancee, slaaponderzoeker aan de Universiteit Utrecht, heeft de IDFA-film nog niet gezien, maar zet zijn vraagtekens bij de voorspellende waarde van dromen. 'Een mens heeft 150.000 dromen in zijn leven, dus de kans bestaat dat ze toevallig uitkomen.' Bovendien hoeft niet alles toeval te zijn, merkt Hardie wanneer ze tijdens haar onderzoek terugkomt op paard George. Een neurowetenschapper leert de documentairemaakster dat we in dromen conclusies kunnen trekken uit onbewuste impulsen. Zo heeft Hardie waarschijnlijk mentale of fysieke signalen gekregen van haar paard die pas in haar droom werden verwerkt. Lancee herkent dit: 'Onze dromen worden gestuurd door emotie en intuïtie. Je gedachten hebben geen blokkades en het kortetermijngeheugen is uitgeschakeld. Maar dromen en realiteit hebben elkaar no-

dig: alleen als je wakker bent heb je de ratio die de juiste conclusies uit je dromen trekt.' De wekker is daarbij de vijand van een leerzame nachtrust. 'Dan word je prompt uit je remslaap getrokken en vergeet je waarover je gedroomd hebt,' waarschuwt Lancee.

Terwijl Hardie's 49ste verjaardag nadert, krijgt ze longproblemen. Artsen weten niet waar het vandaan komt. Ze besluit een sjamaan te bezoeken, om weer in contact te komen met haar overleden ex-man. Wat er daar gebeurt en of Hardie haar eigen documentaire overleeft, gaan we u niet verklappen; zo blijft *Gevaarlijke dromen* spannend tot het eind.

Lancee heeft nog wel een tip voor mensen met een droomprobleem. 'Doe overdag ieder halfuur een *reality check* en vraag je af waar je bent, met wie, en wat je doet. Dan weet je ook 's nachts dat je het ene halfuur op de maan staat en het andere halfuur in Australië; je hebt door dat je slaapt en raakt in een lucide droom, waar je zelf controle over hebt.' Gevaarlijk worden dromen pas als je eraan gaat handelen, vindt de onderzoeker. 'In je slaap worden de hele tijd willekeurige beelden op je netvlies afgeschoten, dus het is onverstandig daarin te geloven.' Bij Amy Hardie zien we dat door de vingers; het leidde tot een even onheilspellende als prachtige documentaire.

LENNART VAN DER BURG

DOCU

4 GEVAARLIJKE DROMEN

Liefde en dood
Donderdag, Nederland 2, 22:50 uur

'Eerste geneerde ik mij dat ik die droom had gehad,' zegt Amy Hardie over haar documentaire *Gevaarlijke dromen* die uit een nachtmerrie is voortgekomen, in een interview. 'Ik dacht dat mijn collega's mij raar zouden vinden.'

De eerste droom: Hardies paard George staat tegenover haar en vraagt 'Film je mij? Ben je klaar om mij te filmen? Ik val naar links.' Als de regisseuse wakker geschrokken naar buiten rent, ligt George dood op de grond. In haar tweede droom vertelt haar overleden eerste man dat ze 48 jaar zal worden. De gedachte aan haar dood (binnen een jaar) laat haar niet los. Ze besluit haar leven te filmen. Het is ongemakkelijk om bang te zijn door een droom, tóch volgen we Hardie in haar angst. We worden meegezogen door de schoonheid van de film, het filmgenieke Schotland (oergroen met indrukwekkende wolkenluchten) en het lieve gezinsleven. Liefde en dood. Automatisch reflecteren we op ons eigen leven. Ondanks het gevaar van zweverigheid - er komt zelfs een sjamaan aan te pas - blijft de film met beide benen op de grond.

Niet alle dromen bedrog

Ons is altijd geleerd dat dromen niet gevaarlijk zijn. De uitzondering die wel gevaarlijk kan zijn, is als je slaapwandelt. Je bent dan slaapdronken, maar je spieren werken wel volledig. Je zou dan jezelf of anderen iets aan kunnen doen. Maar hoe gevaarlijk is een droom

die aankondigt dat je nog maar een jaar te leven hebt? Amy Hardie overkomt het en ze kan de droom niet weggagen. Integendeel, ze raakt geobsedeerd door het idee dat ze gaat sterven, zeker als ze ook nog onverklaarbaar ziek wordt. Gelukkig heeft

ze nog wel de geest om dit allemaal op film vast te leggen en dat levert een intrigerende film op. Hardie zoekt hulp bij neurowetenschappers, psycho-analytici en zelfs een sjamaan.

TV | **Holland Doc: Gevaarlijke dromen** | Nederland 2 | 22.50

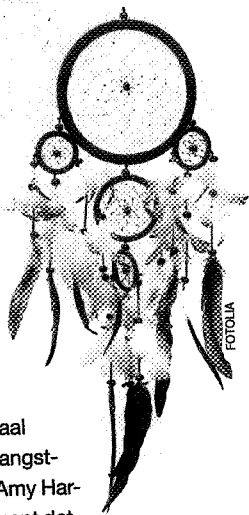

VPRO
VROUWELIJKE VECHTMACHINE

ALS NARE DROMEN UITKOMEN

22.50 • NED. 2 Documentaire
Holland Doc: Gevaarlijke dromen

Dromen zijn bedrog – of niet? Als ze eenmaal beginnen uit te komen, kunnen ze ronduit angst-aanjagend zijn. De Schotse filmmaakster Amy Hardie is zo nuchter als maar kan, tot het moment dat ze droomt dat haar paard ernstig ziek is en ze het geliefde dier de volgende ochtend dood in het veld vindt. Wanneer ze een jaar later weer een akelige droom heeft, waarin ze te horen krijgt dat ze zelf zal sterven, slaat de angst toe. Al helemaal als ze dan ook nog eens ernstig ziek wordt. Maar ze is ook doortastend en legt alles vast met de filmcamera. Hardie gaat al filmend op zoek naar een uitweg bij de neurowetenschap, haar kinderen en man, psychotherapie en uiteindelijk zelfs bij een sjamaan. *Gevaarlijke dromen* is een aangrijpend en confronterend document. En de filmmaakster? Die leeft nog. Waarmee ze maar bewezen heeft dat dromen bedrog zijn; sommige dan.

cluro

DOCU

4

GEVAARLIJKE DROMEN

Liefde en dood

Donderdag, Nederland 2, 22:50 uur

'Eerste geneerde ik mij dat ik die droom had gehad,' zegt Amy Hardie over haar documentaire *Gevaarlijke dromen* die uit een nachtmerrie is voortgekomen, in een interview. 'Ik dacht dat mijn collega's mij raar zouden vinden.' De eerste droom: Hardies paard George staat tegenover haar en vraagt 'Film je mij? Ben je klaar om mij te filmen? Ik val naar links.' Als de regisseuse wakker geschrokken naar buiten rent, ligt George dood op de grond. In haar tweede droom vertelt haar overleden eerste man dat ze 48 jaar zal worden. De gedachte aan haar dood (binnen een jaar) laat haar niet los. Ze besluit haar leven te filmen. Het is ongemakkelijk om bang te zijn door een droom, tóch volgen we Hardie in haar angst. We worden meegezogen door de schoonheid van de film, het filmgenieke Schotland (oergroen met indrukwekkende wolkenluchten) en het lieve gezinsleven. Liefde en dood. Automatisch reflecteren we op ons eigen leven. Ondanks het gevaar van zweverigheid – er komt zelfs een sjamaan aan te pas – blijft de film met beide benen op de grond.

VARAGIDS - 4 - 2010

OOGOPSLAG

NARE DROMEN

Hebt u weleens een voorspellende droom? Dat u bijvoorbeeld droomt dat uw goudvis het loodje legt, waarna u hem de volgende ochtend vredig op zijn zij aantreft in zijn kommetje? Slik! Als u dan maar niet gaat dromen dat uw naasten overlijden of... uzelf! Het overkwam filmmaakster Amy Hardie. Ze had een voorspellende droom over haar paard, dat in haar droom op sterven lag; die droom werd waarheid. Vervolgens kreeg ze in een droom de boodschap dat ze nog maar kort te leven had. Deze droom begon haar hele leven te beheersen. Amy deed alles om het onheil af te wenden en filmde het hele proces.

HOLLAND DOC: GEVAARLIJKE DROMEN, NED. 2

22.50 UUR

TRIS

38 | donderdagGids | media

tv vooraf

Trouw 28-01-'10

De droom die
werkelijkheid
dreigt te
worden

Holland Doc:
'Gevaarlijke Dromen', een film
van Amy Hardie

22.50 uur, Nederland 2

Kan een droom over je eigen dood, je leven zo beheersen dat je er zelfs ziek van wordt? Filmmaakster Amy Hardie is dit overkomen. In haar film 'Gevaarlijke Dromen' gaat ze op onderzoek uit. Op een nacht schrikt Amy wakker nadat ze heeft gedroomd dat haar paard stervende is. De volgende ochtend vindt ze haar paard dood in het veld. Kort daarna

Amy Hardie (l) en één van haar kinderen.

droomt ze weer: haar overleden ex-man, vader van haar oudste zoon, vertelt haar dat ze nog een jaar te leven heeft en dat ze moet genieten van het leven en haar kinderen... Ze wil niet geloven dat haar

komende verjaardag haar laatste zal zijn, maar toch laat het haar niet los. Hardy raakt geobsedeerd door het idee dat ze zal sterven, helemaal als ze ziek wordt en de oorzaak onduidelijk is. Ze

filmt zichzelf, de kinderen, vrienden, haar huidige man, een psychoanalyticus. En ze bezoekt een neurowetenschapper en een sjamaan om uit te zoeken hoe ze het tij van deze droom kan keren.